

In Memoriam Roger Silverstone

Iñaki García Blanco

Universitat Autònoma de Barcelona

Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació

La mort va sorprendre el professor Roger Silverstone (1946-2006) mentre dormia la nit del 16 de juliol. Era el desenllaç més inesperat quan ens va comunicar que s'havia de sotmetre a una operació de cirurgia correctiva. A pesar que havia estat de baixa durant el primer trimestre del que seria el seu darrer curs, al gener es va reincorporar al claustre del Department of Media and Communications de la London School of Economics (LSE) amb tota l'empenta que sempre l'havia caracteritzat. De fet, va ser en aquests darrers mesos com a director del Departament quan algunes de les iniciatives que l'havien ocupat amb anterioritat van materialitzar-se finalment: va acabar el que és ja el seu llibre pòstum (*Media and Morality: On the Rise of the Mediapolis*. Polity Press, 2006) i la plataforma POLIS va veure la llum.

Roger Silverstone va ser un pioner en l'estudi del paper dels mitjans en la vida quotidiana, interès que va anar desenvolupant arran de la seua tesi doctoral, defensada a la London School of Economics l'any 1980 i publicada sota el títol *The Message of Television: Myth and Narrative in Contemporary Culture* (Heinemann, 1981). Amb aquest treball, que versava sobre el missatge televisiu entès com a objecte social, Silverstone va iniciar la seua carrera en l'àmbit de la comunicació, després d'haver-se llicenciat en geografia, que va estar seguida d'una experiència no gaire positiva en el món editorial, i d'un temps treballant en l'àmbit de la producció televisiva. D'aquesta època, Roger recordava alguns episodis entre els quals destacava la seua experiència quan va treballar en la cobertura de l'allunament de l'*Apollo* per la BBC.

Roger, que s'havia llicenciat a Oxford, va començar la seua trajectòria com a docent al Bedford College de la Universitat de Londres. Posteriorment, va passar a la Universitat Brunel, on fundà el Centre de Recerca en Innovació, Cultura i Tecnologia. Romangué en aquesta universitat fins a l'any 1991, quan va obtenir la primera càtedra de comunicació de la Universitat de Sussex. A Sussex, Silverstone fundà i dirigí el Centre de Recerca per a Postgraduats en Cultura i Comunicació, i elaborà, paral·lelament, el que són les seues obres més celebrades: *Television and Everyday Life* (Routledge, 1994. Edició en castellà: *Televisión y vida cotidiana*. Amorrortu, 1996) i *Why Study the Media?*

(Sage, 1999), traduït a deu llengües diferents (la traducció castellana va ser publicada per Amorrortu l'any 2004 amb el títol *¿Por qué estudiar los medios?*).

Television and Everyday Life representà l'inici d'un camí fructífer que caracteritzà l'obra posterior de Silverstone: l'interès per la relació entre mitjans, tecnologia i vida quotidiana, que va cristal·litzar en EMTEL (European Media Technology and Everyday Life Network). EMTEL fou un projecte de recerca ambiciós en què van participar set centres de recerca europeus, entre els quals hi havia el Departament de Periodisme i de Ciències de la Comunicació de la UAB.

Per la seua banda, a *Why Study the Media?*, Silverstone oferia una reflexió a l'entorn de la centralitat dels mitjans en els processos que tenen lloc en les societats contemporànies i sobre les conseqüències d'aquest paper central. El llibre, escrit per al lector no especialitzat, constitueix una aproximació original als mitjans de comunicació, ja que a la perspectiva sociològica hi afegeix un component moral. Al mateix temps, i en un altre nivell de lectura, Silverstone aprofita per desarticlar les crítiques apriorístiques que determinats sectors conservadors encara tenen sobre els estudis de comunicació (aquells que els ubiquen sota la despectiva categoria dels *mickey mouse studies*).

L'any 1998, Roger obtingué la primera càtedra de comunicació de la London School of Economics, l'escola on divuit anys abans havia obtingut el grau de doctor. Aquesta càtedra s'ubicava dins el Departament de Sociologia, ja que Media@LSE era encara un paraigua sota el qual s'agrupaven els professors dels departaments de Sociologia i de Psicologia Social amb interès en els mitjans. Amb la incorporació de Roger, Media@LSE endegà diversos programes de màster i establí un programa de doctorat en comunicació i mitjans. El lideratge de Roger, juntament amb el suport decidit d'Anthony Giddens —aleshores director de l'escola— féu que aquesta estructura es transformara en el Department of Media and Communications de l'LSE.

La implicació personal del professor Roger Silverstone en el funcionament quotidià del Departament era màxima. La fundació de POLIS a l'abril de 2006 podria constituir un dels darrers exemples de la seua voluntat constant per eixamplar les plataformes estables des de les quals desenvolupar recerca. En aquest cas concret, Roger aspirava al fet que POLIS, a més d'impulsar la recerca sobre periodisme, generara reflexions ètiques i morals sobre el paper de la informació i dels informadors en les nostres societats, objectiu que estava en absoluta consonància amb les preocupacions intel·lectuals de Silverstone en els darrers anys.

En qualsevol cas, el compromís de Roger destacava perquè anava més enllà de l'àmbit institucional. Una mostra en seria la seua política de portes obertes al despatx, conseqüència de la seua preocupació per aquells que l'envoltaven. Independentment de qui l'interrompera, Roger deixava de banda —sempre de bon grat— el treball que l'ocupava, i mostrava la seua actitud més afable i generosa, fóra mentre escoltava, fóra mentre feia algun comentari agut, o mentre oferia consell. Quan es tractava de preguntes relacionades amb la recerca, Roger sempre contagiava el seu optimisme i la seua calma a aquell que s'hi

apropava, alhora que ajudava a identificar i delimitar els problemes i a definir cursos d'acció.

Roger fou un home bonhomíós, humil, culte i amb un sofisticat sentit de l'humor, qualitats que traspuaven homogèniament en qualsevol dels seus actes. Esperem que la seua extensa trajectòria acadèmica i la forta empremta que deixà en aquells que hi vam tenir contacte mantinguen viva la seua influència. Intel·lectualment i personal, ens en beneficiarem tots.